

Fővárosi Bíróság
26.P. 24.964/2005/11.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Bíróság

a dr. Schiffer és Társai Ügyvédi Iroda (1027 Budapest, Margit körút 50-52., ügyintéző: dr. Schiffer András ügyvéd) által képviselt

ENERGIA KLUB (1056 Budapest, Szerb utca 17-19.) **felperesnek**

a dr. Czottner László (1036 Budapest, Fényes A. utca 4.) jogtanácsos által képviselt

ORSZÁGOS ATOMENERGIA HIVATAL NUKLEÁRIS BIZTONSÁGI IGAZGATÓSÁG
(1036 Budapest, Fényes A. utca 4.) **alperes**

közérdekű adat közlésére kötelezés iránt indított perében, melybe az alperes pernyertességének érdekében a dr. Berta Kálmán (7031 Paks, Postafiók 71.) jogtanácsos által képviselt Paksi Atomerőmű Rt. (7031 Paks, Postafiók 71.) beavatkozott, meghozta a következő

Í T É L E T E T

A bíróság a felperes keresetét **elutasítja**,

Az ítélet ellen a kézbesítéstől számított 15 napon belül fellebbezésnek van helye, melyet az első fokú bíróságnál kell írásban benyújtani.

A felek kérhetik a fellebbezés, tárgyaláson kívüli elbírálását.

Ha a fellebbezés csak az ítélet indokolása ellen irányul, a fellebbező fél a fellebbezésében kérheti tárgyalás megtartását.

I N D O K O L Á S

A paksi atomerőmű 2. számú blokkjában 2003. április 10. napján üzemzavar történt, melyet a Nemzetközi Atomenergia Ügynökség INES 3 kategóriába sorolt.

Az erőművet üzemeltető Paksi Atomerőmű Rt. engedélykérelmet nyújtott be az Országos Atomenergia Hivatal Nukleáris Biztonsági Igazgatósága alpereshez a sérült fűtőelemek eltávolítása tárgyában.

Az Energia Klub felperes 2005. március 4. napján kérelmet terjesztett elő az alperesnél az engedélykérelem megküldése végett.

Az alperes 2005. március 24. napján kelt levelében foglaltak szerint a kérelemnek nem tett eleget, arra hivatkozással, hogy a kérelem olyan záradékot tartalmaz, amely szerint a kérelem olyan technológiákat, műszaki megoldásokat, gyártási folyamatokat tartalmaz, melyek szellemi alkotásoknak minősülnek és szerzői jogi védelem alatt állnak, ezért harmadik személynek a kérelmező hozzájárulása nélkül nem adható ki. A hozzájárulást a Paksi Atomerőmű Rt. nem adta meg.

Az alperes a per tartama alatt az engedélyt a kárelhárításra megadta.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest a Paksi Atomerőmű 2. számú blokkjában 2003-ban történt üzemzavar kárelhárítására vonatkozó, a Paksi Atomerőmű Rt. által benyújtott engedélykérelem közlésére közérdekű adat megismerése körében. Kérte kiadni a kérelem valamennyi mellékletét is.

A felperes előadta, hogy az alperes hatáskörébe tartozik a kárelhárítás hatósági engedélyezése. Hivatkozott továbbá arra, hogy a kérelem megtagadását érdemben nem indokolta és alaptalanul tagadta meg. Nem minősíthetők továbbá az adatok a döntéshozatal folyamán keletkezett adatoknak sem. Hivatkozott továbbá arra, hogy a környezetet érintő kérdések körében fokozott közérdek az adatok megismerése. Előadta, hogy az alperesnek kötelezettsége a bizalmas információk leválasztásával a közérdekű adatot rendelkezésre bocsátani. Ezzel összefüggésben kifejtette, hogy ezek az adatok nem sorolhatók az előzetes döntéshozatal körébe sem, mert a közigazgatás szervezetén kívülről érkeztek az alperesi hatósághoz.

A felperes határozottan azon az állásponton volt, hogy az engedélykérelem mellékleteiként benyújtott dokumentumokban foglaltakkal kapcsolatosan az alperest terheli a bizonyítás, hogy azok bármilyen titkot, vagy szerzői jogi oltalom alá eső megoldást tartalmaznak.

Az alperes kérte a felperes keresetének elutasítását.

Előadta, hogy, mint hatóság nem jogosult minősíteni azt, hogy az engedély kiadásához csatolt anyag adatai mennyiben képeznek üzleti titkot, de mindenképpen köteles a titkot megőrizni, ha ez a kérelemben szerepel, mert a kárelhárítás körében ez kötelezettsége. Hangsúlyozta, hogy a dokumentáció nem valamennyi részlete képez környezeti információt.

A perbe az alperes pernyertességének érdekében beavatkozó Paksi Atomerőmű Rt. kérte a felperes keresetének elutasítását.

Előadta, hogy nem tartozik azon szervi körbe, amelyek közérdekű adatot kezelnek. Azon adatok közlését azonban, melyet a reá vonatkozó speciális jogszabály tesz kötelezővé, rendszeresen teljesíti. Ez elsősorban a kibocsátási adatok időszakonkénti nyilvánosságra hozatalát jelenti. Alapvető álláspontja az volt, hogy tevékenységének jellege miatt rá a nukleáris hatósági eljárás szabályai vonatkoznak.

A beavatkozó, csatlakozva az alperes által előadottakhoz, úgy nyilatkozott, hogy azon cégek és szervezetek akik az engedélykérelem lényegi tartalmát adó csatolt dokumentumokat készítették, mind úgy nyilatkoztak, hogy a nyilvánosságra hozatalhoz nem járulnak hozzá.

Előadta, hogy az alperesi hatósághoz való benyújtással bizonyos adatok nem nyerne automatikusan közérdekű adat jellegét, hanem megőrzik eredeti minőségüket.

A felperes keresete nem alapos.

A személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) 19.§(1) bekezdése szerint az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy a feladatkörébe tartozó ügyekben -igy különösen az állami és önkormányzati vagyoni kezelésére, a közpénzek felhasználására és az erre kötött szerződésekre, a piaci szereplők, a magánszemélyek és -személyek részére különleges vagy kizárólagos jogok biztosítására vonatkozóan- köteles elősegíteni és biztosítani a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.

Fontos leszögezni, hogy a felperes kérelmét közvetlenül az alpereshez nyújtotta be. Ennek azért van különös jelentősége, mert vitán felül áll, hogy az alperes, mint a közigazgatási szerv alegysége maga is állami feladatot lát el. A fent idézett jogszabályhely tehát reá is kötelező erővel vonatkozik.

Az is vitathatatlan, hogy az alperes eljárása során olyan adatok kezelése történik, melyek egy részének megismeréséhez különös állampolgári érdek fűződik. Ez pedig a biztonságos életvitelhez és a jövő generációinak egészséges fejlődéséhez fűződő érdek.

A beavatkozó kárelhárításra vonatkozó kérelme jellegénél fogva bizonyosan tartalmaz olyan információt vagy ismeretet, mely a közérdekű adat, Avtv. 2.§ 4. pontja alatt meghatározott közérdekű adat fogalomkörébe vonható.

Az alperes a felperesi kérelem teljesítését megtagadta, ennél fogva a felperes alappal indíthatott pert az alperessel szemben az Avtv. 21.§(1) bekezdése alapján, figyelemmel a 21.§(4) bekezdésében foglaltakra is. Az idézett jogszabályhelyek ugyanis kimondják, hogy ha a közérdekű adatra vonatkozó igényt a szerv nem teljesíti, az igénylő a bírósághoz fordulhat, és kereseti kérelmét azzal szemben is előterjesztheti, akinek egyébként perbeli jogképessége nincsen.

A felperes az alperestől, a beavatkozó által hozzá benyújtott kérelem kiadását kérte.

A felek közötti vitában felmerült, hogy a kért adat abból az okból nem adható ki, mert az a döntés előkészítésével kapcsolatos. Az Avtv 19/A.§(1) és (2) bekezdésében foglaltak szorosan együtt értelmezendők ebben a körben. A szabályok értelmében a döntés meghozatalára, megalapozására vonatkozó adatok mentesek a nyilvánosságra hozatal alól bizonyos ideig. A döntés meghozatala után pedig csak akkor, ha az adat megismerése a szerv működését veszélyeztetné.

Ennek megítélésénél, fontos kiemelni azt, hogy mind az -időközben hatályon kívül helyezett- Államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (Áe.), mind pedig a hatályos Közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) azon az alapon áll, hogy a közigazgatási (államigazgatási) eljárás kérelemre vagy hivatalból indul meg. A perbeli esetben -a felperes által kiadni kért- kérelemre induló eljárásról volt szó. A kérelem a közigazgatási hatóság feladatkörébe tartozó döntés kiváltására irányul. A jelen esetben ez egy engedély formájában manifesztálódott. Az Avtv. fentebb idézett, a döntéshozatali eljárásban keletkezett adatok nyilvánosságát korlátozó szabálya a kérelemre, mint a döntést eredményező aktusra nem vonatkozhat két okból sem. Az egyik az, hogy a döntéshozatalba, mint folyamatba értelemszerűen nem tartozhat bele a döntést kiváltó aktus, jelen esetben a kérelem. A másik ok pedig az, hogy a kérelem nem a közigazgatási hatóság cselekménye folytán jött létre.

A döntés előkészítésre való hivatkozás kapcsán a felperes kérelme nem volt megtagadható.

A felperes kérelmének tartalma különös jelentőségű volt, egyrészt adatvédelmi, másrészt perjogi szempontból. Utóbbi két problémát vetett fel. Az egyik a **határozott kereseti kérelem**, a másik a bizonyítás problematikája.

A kérelem adatvédelmi szempontból a közérdekű adat, tágabb kategóriájába tartozó adat kiadására vonatkozott. A közérdekű adatok tartalmuk és kezelőik sokfélesége miatt számtalan csoportba osztályozhatók. Az atomenergia felhasználásával kapcsolatosan fokozottan merül fel a környezetvédelem szükségessége, ezért a felperes által kért adat elsősorban környezeti információnak tekintendő, más egyéb jellege mellett is.

A Környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, különösen a 3.§(1) bekezdésében, 28.§(1) bekezdésében, valamint a 32.§-ában foglaltak miatt kiemelt helyen kezeli a nukleáris energia esetleges környezetkárosító hatásait. Ez a szabályozás egyértelművé teszi azt is, hogy a nukleáris energetikával foglalkozó szervek, személyek kötelesek a jogszabályban foglaltakat betartani, tehát hatályuk egyértelműen kiterjed rájuk.

A környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréstől, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény (kihirdette a 2001. évi LXXXI. törvény) 6 cikkének 1. pontja összefüggésben az I. mellékletben felsoroltakkal szintén elsők között kezeli a nukleáris iparral kapcsolatos veszélyforrásokat.

A felperes kereseti kérelmének megítélésekor figyelemmel kellett lennie a bíróságnak a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 121.§(1) bekezdésének e.) pontjában foglaltakra. E szerint a felperes keresetlevelének a bíróság döntésére irányuló határozott kérelmet kell tartalmaznia. Ennek a felperesi kereset megfelelt, mert annak alapján egyértelműen beazonosítható volt, hogy a felperes, mely beavatkozói kérelmet kéri kiadni.

A sajátos probléma abból fakad, hogy a beavatkozó kérelmének jelentős részét az atomenergiáról szóló 1996. évi CXVI. törvény 43.§(2) bekezdése és a 108/1997.(VI.25.) Kormány rendelet szabályai alapján, a kérelemhez szorosan kapcsolódó mellékletek teszik ki. A felperes a per során többször utalt arra (pl.: 4. számú jegyzőkönyv 2. oldal, 11. számú jegyzőkönyv 5. oldal), hogy az ebben foglaltak miatt indította az eljárást. A bíróság kifejezett felhívására pontosította keresetét akként, hogy valamennyi benyújtott dokumentum kiadását kéri.

Az alperes és a beavatkozó 8. számú beadványukban részletesen felsorolták, hogy a beavatkozói kérelem milyen lényegi tartalmú dokumentumokat tartalmaz (4. számú melléklet).

Az Aarhusi Egyezmény a 4. cikkében biztosítja a környezeti információkhoz való hozzáférés jogát, a nemzeti szabályozás keretében. A nemzeti szabályozás az Avtv. szabályait jelenti. Ez határozza meg azokat kereteket, hogy milyen körben ismerhetők meg azon környezeti információk, melyeket valamely állami szerv kezel. A kérelem tartalmára az Avtv. különösebb szabályt nem állapít meg, míg a perbeli követelés esetére is csak a fenti Pp. szabály jelent korlátot.

Az Egyezmény 4. cikkének 3. pont b.) alpontja kimondja, hogy a környezeti információra vonatkozó kérés elutasítható, amennyiben azt túlságosan általánosan fogalmazták meg.

Ebből a szabályból egyértelműen az a következtetés vonható le, hogy az ilyen jellegű kérelmekkel kapcsolatosan a kellő szakmaiság követelménye az irányadó. A kérelemnek olyannak kell lennie, hogy az adatkezelő szerv annak alapján el tudja dönteni, hogy az adat közérdekű-e, illetőleg, hogy kiadása bármiféle korlát alá eshet-e. Ez a szakmaiság a közérdekű adat kiadásának elsődleges feltétele. Az adatot kezelő szerv szakmai munkájával áll szemben, a szakmailag korrekt kérelem.

A kellő szakmaiság szóösszetételében a „kellő” terminusnak van elsődleges fontossága. Nem jelenti ez természetesen a kérelmezőkkel kapcsolatban a szakértelem szükségességét, de egy minimális jártasságot azonban mindenképpen feltételez. Nyilvánvalóan a kérelmező jártassága jelöli ki saját maga számára azt az okot, ami a kérelem benyújtására vezet. Hangsúlyozandó, hogy ezt az okot, az adatot kezelő előtt nem köteles felfedni.

A fentiekre figyelemmel a bíróság azt állapította meg, hogy a felperesi kérelem oly mértékben általános, hogy az nem teljesíthető. Visszautal a bíróság ehelyütt arra, hogy a felperes többször hangoztatta azt, hogy elsősorban a mellékletekben rögzített adatok érdeklik. A felperes azt követően sem konkretizálta kérelmét, hogy az alperes részletesen csatolta a mellékletek listáját.

Ebből fakad a második eljárásjogi probléma is. Az alperesi és beavatkozói védekezés gerince az volt, hogy üzleti titok, szerzői jog, know-how akadályozza a nyilvánosságra hozatalt. Az Avtv. 21.§(2) bekezdése az adatszolgáltatás megtagadásának esetére, az adatkezelő szervre telepíti a megtagadás jogszerűségének bizonyítását. Az alperes a beavatkozóval csatolta azon nyilatkozatokat (8. számú beadvány 5. számú melléklete), melyek szerint az engedélykérelem mellékletét képező dokumentumokat készítőik úgy nyilatkoznak, hogy az adatok nyilvánosságra hozatalához nem járulnak hozzá. A felperes ezt a bizonyítást nem fogadta el.

Ezt követően az a megoldás kínálkozna, hogy megfelelő szakértelemmel rendelkező személy, vagy szervezet vizsgálja meg a dokumentumokat. A Pp. 166.§(1) bekezdése alapján a szabad bizonyítás elvén áll. A szakértői bizonyítás azonban az ügyfélegyenlőség elvét is szem előtt tartva azt a helyzetet eredményezné, hogy a szakértőnek való átadás előtt a felperes, mint kérelmező megismerhetné az adatokat. Ettől a ponttól kezdve feleslegessé válik az Avtv. közérdekű adatok kiadására vonatkozó része és a jogintézmény teljesen kiüresedne.

Az utóbb kifejtettek is abba az irányba mutatnak, hogy a felperesnek a lehető legpontosabban kell előterjesztenie kérelmét. Kérelme általános megfogalmazása folytán nem kerülhet abba az előnyös helyzetbe, hogy az alperesi bizonyítási kötelezettségre hivatkozva, általa nem szándékolt adatok birtokába is juthat.

Ezzel összefüggésben kiemeli a bíróság azt is, hogy az atomenergia erőművi felhasználása során keletkezett adatok védelme, kiemelt nemzetbiztonsági érdek -még akkor is, ha az erőmű nem kizárólagos állami tulajdon-, figyelemmel az erőmű hadászati célpont jellegére is.

A bíróság a kifejtettek alapján a felperes keresetét elutasította.

Az eljárás illetékmentessége miatt, a bíróság az illetékről nem határozott. Az alperes és a beavatkozó perköltségigényt nem terjesztett elő, a bíróság ezért ebben a körben sem határozott.

A bíróság a Pp. 220.§(3) bekezdése szerint tájékoztatta a feleket a fellebbezés jogáról.

Budapest, 2005. november 4.

dr. Kisbán Tamás s. k.
bíró

Kiadmány hitelük

